

รายการ ร้อยเรื่องเมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา & คณะอนุกรรมการฝ่ายข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๔-๒๐๗๐-๗๓

เรื่อง พระราชกรณียกิจด้านการเมืองการปกครองของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เรียบเรียง นายเชษฐา ทองยิ่ง วิทยากรเชี่ยวชาญ กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ
ออกอากาศ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๐

สวัสดีท่านผู้ฟัง... หากจะพาท่านย้อนเวลาไปเมื่อ ๗๐ ปีก่อน วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจมากมายอันเป็นคุณูปการต่อพสกนิกรชาวไทยอย่างต่อเนื่องตลอดมา พระราชกรณียกิจของพระองค์ที่เราคนไทยส่วนใหญ่ได้เห็นหรือรับทราบนั้นมักเป็นพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ กล่าวกันว่ามิมีโครงการตามพระราชดำริและโครงการอื่น ๆ ที่พระองค์ทรงริเริ่มเพื่อให้มีการดำเนินการขึ้นกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ แต่พระราชกรณียกิจอีกด้านหนึ่งที่คนไทยส่วนหนึ่งไม่ค่อยทราบมากนัก ก็คือ “พระราชกรณียกิจด้านการเมืองการปกครอง”

ภายหลังประเทศไทยเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในฐานะองค์ประมุขของประเทศ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงดำรงตนด้วยความเป็นกลางทางการเมือง ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดเหมือนกับประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อให้บ้านเมืองสามารถขับเคลื่อนไปตามกลไกของการปกครองระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญทุกฉบับจึงบัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยด้านนิติบัญญัติผ่านทางรัฐสภา ทรงใช้อำนาจอธิปไตยด้านบริหารผ่านทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจอธิปไตยด้านตุลาการผ่านทางศาล ดังนี้

- การใช้อำนาจอธิปไตยด้านนิติบัญญัติผ่านทางรัฐสภา พระองค์ทรงใช้พระราชอำนาจในการตรากฎหมาย ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและปิดสมัยประชุมรัฐสภา ทรงแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในปัจจุบัน รวมทั้งทรงยับยั้งร่างกฎหมายและร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว เป็นต้น

- การใช้อำนาจอธิปไตยด้านบริหารผ่านทางคณะรัฐมนตรี พระองค์ทรงใช้พระราชอำนาจในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี การตราพระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา ซึ่งเป็นกฎหมายของฝ่ายบริหาร เป็นต้น

- การใช้อำนาจอธิปไตยด้านตุลาการผ่านทางศาล พระองค์ทรงใช้พระราชอำนาจในการแต่งตั้งประธานศาลต่าง ๆ แต่งตั้งผู้พิพากษา รวมทั้งในการพิพากษาอรรถคดีต่าง ๆ ซึ่งเป็นอำนาจของศาลที่ต้องดำเนินการในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าตลอดรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงใช้พระราชอำนาจเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชนเป็นสำคัญ นอกจากนี้เมื่อใดในยามที่บ้านเมืองเกิดวิกฤตหรือไม่ปกติสุขขึ้นมา แม้จะไม่ใช่เรื่องที่บัญญัติไว้ในกฎหมายหรือโบราณราชประเพณีว่าเป็นพระราชอำนาจของพระองค์ที่ต้องปฏิบัติก็ตาม แต่พระองค์ทรงยื่นพระหัตถ์เข้าช่วยเหลือเพื่อบรรเทาแก้ไขปัญหาลูกหลวงไปโดยสันติเสมอมา เช่น วิกฤตความขัดแย้งทางการเมืองในอดีต ๓ ครั้งสำคัญที่ผ่านมา ได้แก่ เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ และเหตุการณ์ ๑๗-๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕ หรือในยามที่บ้านเมืองประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างเช่นเมื่อปี ๒๕๔๐ พระองค์ทรงแสดงให้เห็นถึงพระปรีชาโดยพระราชทานแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประชาชนคนไทยและประเทศไทยสามารถผ่านพ้นเหตุการณ์นั้นไปได้อย่างดี

พระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงพระราชทานในพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ ๙ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ที่ว่า “เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” เป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงพระราชปณิธานที่ทรงปฏิบัติพระองค์ในฐานะของประมุขของประเทศโดยยึดหลักธรรมาธิปไตยในการใช้พระราชอำนาจและปฏิบัติพระราชกรณียกิจอันเกี่ยวกับการปกครองประเทศ โดยเฉพาะทศพิธราชธรรมหรือธรรมะในการปกครองประเทศ ราชสังคหะหรือธรรมะในการทำนุบำรุงราษฎร จักรวรรดิวัตรหรือธรรมะในการคุ้มครองป้องกันอาณาประชาราษฎร์ และหลักธรรมอื่น ๆ ที่ทรงยึดถือปฏิบัติ จนส่งผลให้พสกนิกรชาวไทยของพระองค์ได้รับความสุขสมบูรณ์อย่างทั่วหน้าและทุกพื้นที่ของประเทศอย่างเช่นทุกวันนี้

ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปีที่ทรงครองราชย์ แสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์ ที่ทรงสั่งสมพระบารมีและประสบการณ์ในการปกครองแผ่นดินภายใต้ระบอบประชาธิปไตย และทรงยึดมั่นในหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมเป็นสำคัญ แม้วันนี้พระองค์จะเสด็จสู่สวรรคาลัยแล้ว แต่พสกนิกรชาวไทยทุกคนที่เคยเป็นข้ารองบาทของพระองค์มาโดยตลอดในช่วงที่พระองค์ยังมีพระชนมายุนั้น และจะขอเป็นข้ารองบาทต่อไปดังที่กล่าวกันว่า “ขอเป็นข้ารองบาททุกชาติไป” ดังนั้นเราในฐานะพสกนิกรชาวไทยควรที่จะร่วมกันน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่มีต่อประชาชน ประเทศชาติและระบอบประชาธิปไตย โดยร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนประเทศชาติให้สถาพรมั่นคง และร่วมสืบสานพระราชปณิธานเพื่อเป็นการตอบแทนพระวิริยะที่พระองค์ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อคนไทยและผืนแผ่นดินไทยมาตลอดรัชสมัยของพระองค์

บรรณานุกรม

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐” (๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก, หน้า ๑.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗” (๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๕๕ ก, หน้า ๑.

สำนักงาน กปร. (๒๕๕๙). **สรุปภาพรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. สืบค้น ๑๑ มกราคม ๒๕๖๐** จาก http://www.rdpb.go.th/rdpb/projectdata/files/summary_roy_project59.pdf

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, คณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (๒๕๕๘). **สรุสาระรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.